

Ägarpolicy – ägarroll och ägarstyrning av kommunala aktiebolag i Lunds kommun

Beslutsinstans	Beslutsdatum	Giltighetstid	Diarienummer
Kommunfullmäktige	2022-08-25	Tillsvidare	KS 2022/0157

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
2	Syfte	2
3	Tillämpning	2
4	Ägarstyrning.....	2
4.1	Lunds kommun som ansvarsfull ägare	3
5	Styrdokument	3
6	Roller och ansvar	4
6.1	Kommunfullmäktige	4
6.2	Kommunstyrelsen.....	4
6.3	Lunds Rådhus AB	5
6.4	Bolagsstämman	6
6.5	Bolagsstyrelsen	6
7	Uppföljning	7

Policy för ägarroll och ägarstyrning av kommunala aktiebolag i Lunds kommun.

1 Inledning

Kommunfullmäktige har valt att organisera viss kommunal verksamhet i aktiebolagsform. De kommunala aktiebolagen levererar kvalitativa välfärdstjänster till nytta för medborgarna och för samhället i stort. Aktiebolagen omfattar stora ekonomiska värden.

Lunds kommun är som ägare huvudman för hel- och delägda aktiebolag. De helägda aktiebolagen ägs direkt av kommunen eller genom moderbolaget Lunds Rådhus AB. Delägda aktiebolag ägs tillsammans med andra aktieägare.

Som ägare har Lunds kommun ett långtgående ansvar att styra, bevaka och följa upp de kommunala aktiebolagen för att kunna skapa störst möjliga nytta för Lundaborna.

Ägarstyrningen utövas av de instanser som redovisas i avsnitt 6, *Roller och ansvar*.

2 Syfte

Ägarpolicyn beskriver hur Lunds kommun ska styra de kommunala aktiebolagen i syfte att skapa helhetssyn, tydlighet och resultat i hela kommunkoncernen.

Policyn tydliggör roll- och ansvarsfördelning mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, moderbolaget Lunds Rådhus AB, bolagsstämman och bolagsstyrelsen.

3 Tillämpning

Ägarpolicyn gäller vid ägarstyrning av Lunds kommuns hel- och delägda aktiebolag.

Principerna för ägarstyrning ska också, så långt det är möjligt, användas i relation till andra juridiska personer som kommunen har inflytande över, såsom kommunalförbund, föreningar och stiftelser.

4 Ägarstyrning

Kommunfullmäktige har inrättat en aktiebolagsrättslig koncern med ett moderbolag, Lunds Rådhus AB.

Lunds Rådhus AB äger och förvaltar aktier, svarar för ägarstyrning och företräder Lunds kommuns strategiska och ekonomiska intresse i hel- och delägda aktiebolag.

Ägarstyrningen utgår från *Program för styrning* med Lunds kommuns vision *Lund skapar framtiden med kunskap, innovation och öppenhet* som normerande styrdokument.

Moderbolaget har inga egna anställda, managementtjänster tillhandahålls av kommunkontoret.

4.1 Lunds kommun som ansvarsfull ägare

Som ägare ska Lunds kommun agera ansvarsfullt och styra de kommunala aktiebolagen mot kommunfullmäktiges vision och mål, i syfte att skapa största möjliga samhällsnytta.

Ett ansvarsfullt ägande innebär också

- *att vara aktiv* – och drivande i aktiebolagens strategiska utveckling och långsiktiga värdeskapande,
- *att agera långsiktig* – och ge aktiebolagen goda förutsättningar att utveckla morgondagens välfärdstjänster, samt
- *att främja en hållbar utveckling* – som leder till goda förutsättningar för nuvarande och kommande generationer.

5 Styrdokument

Kommunfullmäktiges dokument för ägarstyrning är:

Ägarpolicy – ägarroll och ägarstyrning av kommunala aktiebolag i Lunds kommun (detta dokument).

Bolagsordning – det styrande dokument som tillsammans med aktiebolagslagen sätter ramarna för aktiebolagets verksamhet. I bolagsordningen fastställer kommunfullmäktige det kommunala ändamålet, de kommunala befogenheterna och de kommunalrättsliga principerna som aktiebolaget har att verka under.

Ägardirektiv – som är ägarens förväntningar och krav på bolaget. Ett ägardirektiv kan innehålla både verksamhetsspecifika och finansiella direktiv och kan gälla för ett enskilt aktiebolag eller för flera gemensamt. Ägardirektiven skapar en tydlighet mellan ägare och bolagsstyrelsen om synen på aktiebolagets framtida utveckling.

Aktieägar- eller konsortialavtal – som är överenskommelsen mellan ägarna i delägda aktiebolag. Avtalet reglerar legala ägarförhållanden och beskriver ägarnas gemensamma syn på framtida utveckling i

aktiebolaget, vilket skapar tydlighet och kontroll för delägarna. Aktieägar- eller konsortialavtal ska fastställas av samtliga ägarkommuners kommunfullmäktige eller motsvarande ägarfunktion.

6 Roller och ansvar

6.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och ska besluta i kommunens viktigaste frågor.

Kommunfullmäktige är lagstadgad ägare av de kommunala aktiebolagen och har övergripande ansvar för dessa.

Kommunfullmäktige ska sätta ramarna för kommunala aktiebolag genom att fastställa styrande dokument i enlighet med avsnitt 5, *Styrdokument*.

Kommunfullmäktige ska utse styrelseledamöter och i förekommande fall ordförande och vice ordförande. För publika aktiebolag sker val i enlighet med aktiebolagslagen.

Kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer som granskar aktiebolagens efterlevnad av kommunfullmäktiges styrdokument och bedömer aktiebolagens interna kontroll.

Kommunfullmäktige ska i *Ekonomi- och verksamhetsplan med budget (EVP)* ge ägardirektiv till helägda aktiebolag för kommande treårsperiod. Direktiven ska innehålla bolagsspecifika ägardirektiv och finansiella direktiv med förväntad utdelning.

Kommunfullmäktige kan när omständigheterna kräver besluta om särskilda direktiv för kommunala bolag, vilket innebär tillägg eller förändring av mål eller uppgifter för bolaget.

Kommunfullmäktige ska följa upp ägardirektivens efterlevnad i årsredovisningen för kommunkoncernen.

Kommunfullmäktige ska utse ägarombud och ersättare i Lunds Rådhus AB.

Kommunfullmäktige ska besluta om instruktioner till ägarombud inför ordinarie och extra bolagsstämmor i Lunds Rådhus AB.

Kommunfullmäktige ska ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller större vikt.

6.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har som sådant ett övergripande ansvar för utvecklingen av den

kommunala verksamheten, inklusive de kommunala aktiebolagen och för kommunens ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och ansvarar för samordningen mellan kommunens aktiebolag och mellan aktiebolagen och kommunen.

Kommunstyrelsen ska utöva uppsikt över de kommunala aktiebolagen genom att regelbundet följa upp verksamhet och ekonomi samt att hålla sig väl informerad om bolagens strategiska utvecklingsfrågor.

Kommunstyrelsen har förstärkt uppsiktsplikt och ska i ett årligt beslut för varje aktiebolag pröva om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om så inte är fallet ska kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige åtgärder som innebär att bolaget åter verkar inom sina ramar.

Kommunstyrelsen ska besluta om instruktioner till ägarombud inför ordinarie och extra bolagsstämmor i hel- och delägda aktiebolag, förutom gällande stämmor i Lunds Rådhus AB, som ska beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har genom delegation från kommunfullmäktige rätt att besluta om vissa bolagsfrågor.

6.3 Lunds Rådhus AB

Moderbolaget Lunds Rådhus AB har till uppgift att äga och förvalta aktier och att företräda Lunds kommuns ägarintresse i hel- och delägda aktiebolag.

Lunds Rådhus AB utgör den sammanhållna funktionen för att utöva ägarrollen för Lunds kommuns verksamheter i bolagsform genom att förenkla, tydliggöra och stärka styrningen av hel- och delägda aktiebolag.

Lunds Rådhus AB ska utveckla effektiva styrformer och samspel mellan ägare, koncernledning och dotterbolag för att utnyttja möjligheter till samordningsvinster i kommunkoncernen.

Lunds Rådhus AB ska bevaka ägarens intresse, utöva ekonomisk kontroll och löpande följa aktiebolagens verksamhet.

Lunds Rådhus AB ska säkerställa att verksamheten i dotterbolagen drivs på ett sätt som vårdar kapitalet och som ger en skälig avkastning med hänsyn till branschen och de risker som verksamheterna innebär.

Lunds Rådhus AB ska utse ägarombud och ersättare i hel- och delägda aktiebolag.

Lunds Rådhus AB ska hålla ägardialoger med helägda dotterbolag och bevaka ägardialoger med kommunens delägda aktiebolag.

Lunds Rådhus AB ska löpande bereda ärenden åt och rapportera till kommunstyrelsen.

6.4 Bolagsstämman

Bolagsstämman är aktiebolagets högsta beslutande organ i vilket aktieägaren utövar sitt inflytande genom rösträtt.

Ägarombud röstar på bolagsstämman i enlighet med utfärdade instruktioner.

Bolagsstämman ska på ordinarie stämma behandla de ärenden som anges i bolagsordningen.

Bolagsstämman ska i förekommande fall behandla ärenden som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller som framgår av kallelse från bolagets styrelse.

Bolagsstämman ska anta bolagsordning och i förekommande fall anta ägardirektiv och aktieägar- eller konsortialavtal.

Bolagsstämman ska besluta om ersättningsnivå för lekmannarevisor och biträde.

6.5 Bolagsstyrelsen

Bolagsstyrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter.

Bolagens verksamhet ska drivas på affärsmässig grund inom ramen för målet om långsiktig affärsnytta.

Bolagsstyrelsen ska tillse att verksamheten drivs i enlighet med de styrande dokument som kommunfullmäktige fastställt ska gälla för aktiebolaget i enlighet med *avsnitt 5. Styrdokument* samt i enlighet med gällande lagar och författningar.

Bolagsstyrelsen ska bidra till uppfyllandet av kommunfullmäktiges mål.

Bolagsstyrelsen ska följa kommunfullmäktiges vision, policyer, program och planer, i de delar som är tillämpliga för bolagets verksamhet.

Bolagsstyrelsen ska följa Lunds kommuns *Finanspolicy*.

Bolagsstyrelsen ska lämna underlag till koncernens och kommunens årsredovisning enligt instruktion.

Bolagsstyrelsen ska i sin verksamhetsplanering utgå från direktiv i kommunfullmäktiges treåriga ekonomi- och verksamhetsplan (EVP).

Bolagsstyrelsen ska löpande hålla Lunds Rådhus AB väl informerat om ekonomi, verksamhet, investeringar, strategi, ställande av säkerhet, tvister eller rättsprocesser av större vikt för bolaget och kommunkoncernen.

Bolagsstyrelsen ska efter kallelse från kommunfullmäktige eller kommunstyrelse lämna information och rapporter om händelser och planer i dess verksamhet.

Bolagsstyrelsen ska årligen ta fram en arbetsordning för sitt eget arbete samt en vd- och rapportinstruktion.

Bolagsstyrelsen ska medge verkställande direktör i Lunds Rådhus AB, eller den som sättes i dennes ställe, närvarorätt på styrelsemöten.

Bolagsstyrelsen ska vid till- eller avsättning av verkställande direktör samråda med styrelsen i Lunds Rådhus AB.

Bolagsstyrelsen ska följa Lunds kommuns arkivreglemente.

Bolagsstyrelsen ska tillämpa den för Lunds kommun vid var tid gällande taxa för utlämnande av allmänna handlingar.

7 Uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av ägarpolicyn.